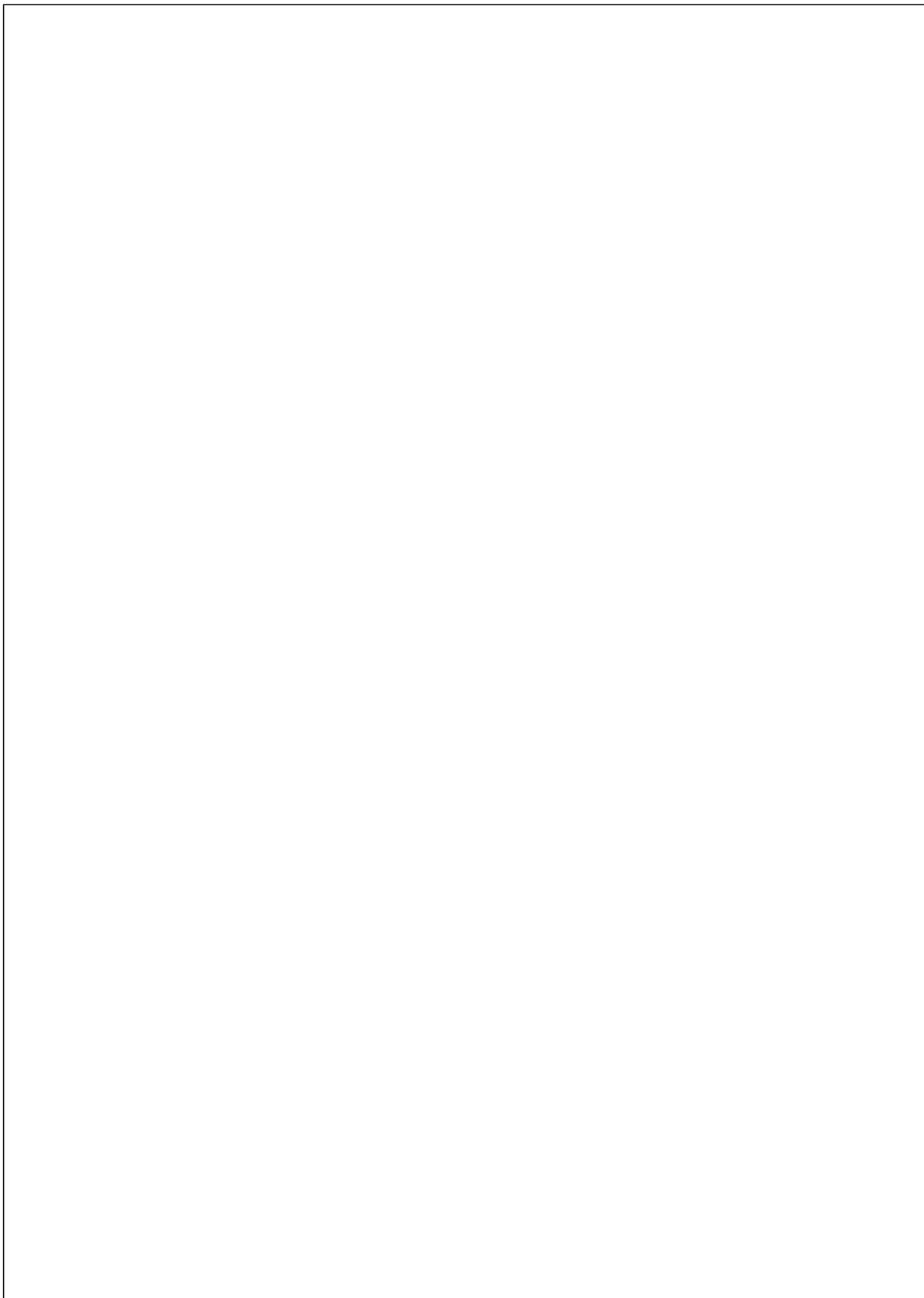

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/206832,Tomasz-Gonet-Bronislawa-Otwinowska-Sprawiedliwa-z-Horode nki.html>

27.02.2026, 22:28

Tomasz Gonet: Bronisława Otwinowska. Sprawiedliwa z Horodenki

Maria Otwinowska z domu Muciek w czasie II wojny światowej mieszkała w Horodence. Przed wybuchem wojny było to malownicze miasto powiatowe położone w województwie stanisławowskim. Blisko trzydzieści procent jego mieszkańców stanowili Żydzi, którzy wraz z Ukraińcami i Polakami tworzyli wielokulturową mozaikę miasta, charakterystyczną dla południowo-wschodnich kresów II Rzeczypospolitej.

04.12

[Polacy ratujący Żydów](#)

Polka w czasie okupacji niemieckiej pracowała jako robotnik sezonowy w miejscowej cukrowni. Samotnie wychowywała małoletnią córkę Marię, urodzoną w 1938 r. Jej mąż Stanisław jako polski oficer został wzięty do niewoli sowieckiej.

Przed wojną w bliskim sąsiedztwie Otwinowskich mieszkała żydowska rodzina Frischlingów. Małżonkowie Aharon i Dora pochodzili ze Stryja. Do Horodenki przeprowadzili się w latach trzydziestych XX wieku wraz ze swoimi dziećmi: Dov-Berci, Jehoszuą, Chaimem, Privą oraz Abrahamem. Już w Horodence urodził się także ich najmłodszy syn Szymon. Frischlingowie byli przypuszczalnie dobrze sytuowaną rodziną, gdyż Aharon pracował jako inżynier.

Judenrein

Atak III Rzeszy na Związek Sowiecki w czerwcu 1941 r. rozpoczął dramatyczny rozdział historii żydowskich mieszkańców Horodenki. Tuż po wycofaniu się sowieckich władz administracyjnych 1 lipca 1941 r. doszło w mieście do antyżydowskich wystąpień zainicjowanych przez ukraińskich nacjonalistów, w trakcie których dochodziło do grabieży żydowskich majątków oraz fizycznych napaści na Żydów. Sytuacja uspokoiła się dopiero po trzech dniach, gdy do miasta przybyły regularne oddziały wojsk węgierskich, które pohamowały zapędy ukraińskich nacjonalistów. W sierpniu 1941 r. Węgrzy przekazali jednak władzę administracji niemieckiej.

Od pierwszych dni niemieckiego panowania ludność żydowska poddana była terrorowi. Ponadto Niemcy regularnie przeprowadzali działania grabieżcze, doprowadzając do zubożenia miejscowych Żydów. Pod koniec 1941 r. Niemcy zarządzili utworzenie getta w Horodence. W początkowym okresie nie było ono ogrodzone, a jedynie pilnowane przez patrolujących go policjantów żydowskich.

4 grudnia 1941 r. miała miejsce antyżydowska akcja. Niemcy wspierani przez ukraińskich policjantów wymordowali w pobliskim lesie koło wsi Siemakowce około 2,5 tys. Żydów z Horodenki. Do kolejnej, dużo mniejszej akcji doszło w mieście dopiero w kwietniu 1942 r. W jej konsekwencji życie straciło około stu Żydów. Wiosną 1942 r. rozpoczęto akcję koncentracji w horodeńskim getcie Żydów z pobliskich miejscowości, co gwałtownie pogorszyło warunki bytowe przebywających w nich osób. 8 września 1942 r. rozpoczęła się ostatnia akcja wymierzona w żydowskich mieszkańców miasta. W jej wyniku od 1500 do 2000 Żydów deportowano do obozu zagłady w Bełżcu, natomiast ponad 200 zamordowano na miejscu. Po przeprowadzonej akcji władze niemieckie uznały miasto za „judenrein” – wolne od Żydów.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Sprawiedliwy wśród Narodów Świata

Artykuł